

Teisipäev, 23. september 2008

Bologna protsess ja üliõpilaste liikuvus

P6_TA(2008)0423

Euroopa Parlamendi 23. septembri 2008. aasta resolutsioon Bologna protsessi ja üliõpilaste liikuvuse kohta (2008/2070(INI))

(2010/C 8 E/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 149 ja 150;
 - võttes arvesse komisjoni teatist pealkirjaga „Ülikoolide uuendamiskava täitmine: haridus, teadus ja innovatsioon” (KOM(2006)0208);
 - võttes arvesse komisjoni teatist pealkirjaga „Euroopa ajupotentsiaali aktiveerimine: kuidas ülikoolid saaksid anda oma täispanuse Lissaboni strateegia rakendamisse” (KOM(2005)0152);
 - võttes arvesse aruannet pealkirjaga „Tähelepanu keskmes on kõrghariduse struktuur 2006/07– Bologna protsessi areng osalevates riikides” (Eurydice, Euroopa Komisjon, 2007);
 - võttes arvesse Eurobaromeetri 2007. aasta märtsi uuringut „Vaated kõrghariduse reformidele”;
 - võttes arvesse oma 25. septembri 2007. aasta seisukohta esimesel lugemisel ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse statistika koostamist ja arendamist hariduse ja elukestva õppe valdkonnas ⁽¹⁾;
 - võttes arvesse nõukogu 23. novembri 2007. aasta resolutsiooni ülikoolide moderniseerimise kohta Euroopa konkurentsivõime nimel ülemaailmses teadmistepõhises majanduses;
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 13.–14. märtsi 2008. aasta kohtumise eesistujariigi järeldusi;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit ja eelarvekomisjoni arvamust (A6-0302/2008),
- A. arvestades, et Bologna protsessi eesmärk on luua 2010. aastaks Euroopa kõrgharidusruum, sealhulgas reformida kõrgharidust, eemaldada üliõpilaste ja õppejõudude liikuvust takistavad viimased piirangud ning parandada Euroopas kõrghariduse kvaliteeti, atraktiivsust ja konkurentsivõimet;
- B. arvestades, et üliõpilaste liikuvus ja hariduse kvaliteet peavad jääma Bologna protsessi põhielementide hulka;
- C. arvestades, et üliõpilaste liikuvus loob uued kultuurilised, sotsiaalsed ja akadeemilised väärtused ning pakub võimalusi isiklikuks arenguks ja akadeemiliste standardite ja tööalase konkurentsivõime parandamiseks riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil;
- D. arvestades, et üliõpilaste liikuvus ei ole paljudele üliõpilastele, teadlastele ja muudele töötajatele eelkõige uuemates liikmesriikides ikka veel kättesaadav peamiselt ebapiisavate stipendiumide tõttu; arvestades, et takistused on hästi teada ja neile on korduvalt viidanud paljud arutluses osalevad sidusrühmad;

⁽¹⁾ ELT C 219 E, 20.8.2008, lk 68.

Teisipäev, 23. september 2008

- E. arvestades, et erilist tähelepanu tuleks pöörata üliõpilaste õppimise, elamise ja liikuvuse kulude asjakohasele rahastamisele;
- F. arvestades, et Euroopa Parlament on üliõpilaste liikuvuse seadnud pidevalt oma eelarveprioriteediks ning püüdnud tagada ühenduse haridusprogrammide rahastamise piisavat taset; arvestades, et Euroopa Parlamendi kindel seisukoht selles küsimuses on hoolimata nõukogu poolt tehtud kärbetest komisjoni ettepanekus toonud kaasa elukestva õppe ja Erasmus Munduse programmide assigneeringute suurenemise, mille üle peeti läbirääkimisi mitmeaastase finantsraamistiku (2007–2013) ja hiljutise eelarvemenetluse raames;
- G. arvestades, et asjakohaste poliitikate ja meetmete väljatöötamiseks, jälgimiseks, võrdlemiseks ja hindamiseks on vaja usaldusväärseid statistilisi andmeid, mis käsitlevad üliõpilaste liikuvust;
- H. arvestades, et informaalset ja mitteformaalset õppe tunnustamine moodustab elukestva õppe strateegia nurgakivi ning selles protsessis tuleb tunnustada ka täiskasvanuhariduse tähtsust;
- I. arvestades, et võimalust välismaale minna ei tohiks takistada halduslike, rahaliste ja keeleliste piirangutega;
- J. arvestades, et liikuvus soodustab võõrkeelte õppimist ja parandab üldist suhtlemisoskust;
- K. arvestades, et ülikoole tuleb viivitamatult reformida ja uuendada kvaliteedi, õppestruktuuri, innovatsiooni ja paindlikkuse osas;
- L. arvestades, et õpetamise kvaliteet on sama oluline kui teadustegevuse kvaliteet ning seda oleks vaja reformida ja ajakohastada kogu Euroopa Liidus, ning arvestades, et need kaks mõõdet on tihedalt seotud;
- M. arvestades, et erinevad riiklikud tunnustamissüsteemid takistavad oluliselt üliõpilaste võrdset kohtlemist ja edasiminekut seoses Euroopa kõrgharidusruumi ja Euroopa tööturuga;
- N. arvestades, et liikuvusele võivad takistuseks saada mõlemad järgmised asjaolud: läbitud kursuseid ei tunnustata täielikult ja nõuetekohaselt ning saadud kraadid ei ole võrdväärseid;
- O. arvestades, et kõikides Bologna protsessile alla kirjutanud riikides tuleb viivitamatult rakendada, kooskõlastada ja edendada ühtset lähenemisi,
- P. arvestades, et Bologna protsess peab looma uue progressiivse haridusmudeli, mis tagab hariduse kättesaadavuse kõigile, kusjuures peamiseks eesmärgiks on anda edasi teadmisi ja väärtusi ning luua tuleviku tarvis jätkusuutlik ühiskond, mis on teadlik ja vaba sotsiaalsest ebavõrduisusest,
1. on arvamisel, et üliõpilaste liikuvuse ja eri haridussüsteemide kvaliteedi parandamine peaks olema esmatähtis Bologna protsessi põhieesmärkide uuesti määratlemisel pärast 2010. aastat;
 2. rõhutab, et üliõpilaste liikuvuse saavutamiseks tuleb võtta meetmeid erinevates poliitikavaldkondades; liikuvuse erinevad aspektid ei kuulu ainult kõrghariduse valdkonda, vaid ka sotsiaal-, rahandus-, sisserände- ja viisapoliitika alla;
 3. tervitab liikmesriikide valitsustevahelise koostöö raames tehtavaid pingutusi, et parandada hariduse kvaliteeti ja konkurentsivõimet liidus, eelkõige liikuvuse edendamise, kvalifikatsioonide tunnustamise ja kvaliteedi tagamise kaudu, eriti arvestades finantsraamistiku rubriigi 1a väikesest varust tingitud piiratud tegevusruumi;
 4. on arvamisel, et tuleks jätkata konsultatsioonimeetodit, mida kasutavad kõik protsessis osalevad sidusrühmad: asutused ja üliõpilaste esindajad peaksid tegema tihedat koostööd, et eemaldada liikuvust takistavad viimased piirangud ja lahendada probleemid, mis on seotud kvaliteedi ja Bologna protsessi rakendamiselega;

Teisipäev, 23. september 2008

5. juhib tähelepanu sellele, et Bologna protsessi rakendamisel tuleks erilist tähelepanu pühendada tihedale ja intensiivsele koostööle ja kooskõlastamisele Euroopa teadusruumiga;

Üliõpilaste liikuvus: kvaliteet ja tõhusus

6. rõhutab, et üliõpilaste liikuvuse ja sotsiaal-majandusliku olukorra kohta on hädasti vaja võrreldavat ja usaldusväärset statistikat, nagu ühised näitajad, kriteeriumid ja võrdlusuuringud, et leevendada praegust andmete vähesust ja edendada heade tavade vahetamist;

7. kutsub ülikoole üles parandama ja lihtsustama nii välisüliõpilastele kui ka välismaale õppima minevatele üliõpilastele elektrooniliselt ja mitteelektrooniliselt antavat teavet; kutsub ülikoole ja Erasmuse programmi riiklikke büroosid üles tegema koostööd üliõpilasorganisatsioonidega, et teha kogu vajalik teave õigeaegselt kättesaadavaks; kutsub ülikoole üles toetama üliõpilaste õigusi kooskõlas oma kohustustega, mis nad on võtnud Erasmuse ülikoolihartaga liitudes;

8. rõhutab, et Bologna protsessi eesmärkide täitmiseks peab üliõpilaste ja teadlaste liikumine olema mõlemapoolne; rõhutab erinevusi praegustes suundumustes ja eriti vähest liikumist liikmesriikidesse, mis ühinesid ELiga 2004. ja 2007. aastal;

9. juhib tähelepanu sellele, kui oluline on välisüliõpilaste juhendamine nende sotsiaalse, kultuurilise ja keelelise integratsiooni eesmärgil;

10. rõhutab, et parem keelteoskus on märkimisväärne eelis ja üks üliõpilaste liikuvuse põhjuseid ning et oluline on intensiivsete keelekursuste pakkumine välisüliõpilastele enne Erasmuse programmi õppeperioodi ja/või selle ajal;

Kõrghariduse reformimine ja ülikoolide kaasajastamine: kvaliteet, innovatsioon ja paindlikkus

11. kutsub liidu ülikoole üles viima läbi õppekavade innovaatilist, ulatuslikku ja meetodilist reformi, kuna ambitsioonikas ja kvaliteetne sisu ning korralduse ümberstruktureerimine on olulise tähtsusega üliõpilaste liikuvuse ja suurema paindlikkuse saavutamise jaoks; kutsub nn liikuvuse õppeperioodi sisse viimist kõiki-desse kraadiõppeprogrammidesse, et võimaldada üliõpilastel välismaale minna;

12. nõuab, et rõhutataks vajadust ühiste Euroopa doktoriõppeprogrammide järele, millega edendataks doktorantide liikuvust ja raamistiku loomist Euroopa doktorikraadile;

13. rõhutab, kui oluline roll on õpetamise kvaliteedil ja pädevusel, arvestades, et kvalifitseeritud õpetajate areng ja pidev koolitus kõikides õppevaldkondades on olulise tähtsusega, et tõsta õpetamise atraktiivsust ja tõhusust ning saavutada Bologna protsessi eesmärgid;

14. kordab, et vaja on tihendada riikidevahelist dialoogi ning teabe ja kogemuste vahetust, et soodustada õpetajakoolituse, sealhulgas algastme õpetajate koolituse lähenemist ning pideva professionaalse arengu tõhusust;

Üliõpilaste liikuvuse ja sotsiaalse mõõtmeharastamine ning nendesse investeerimine

15. nõuab ühiskonnas ebasoodsas olukorras olevatest rühmadest pärit üliõpilastele eriabi andmist, pakkudes neile näiteks odavat ja korralikku majutust, arvestades, et pärast saabumist on sageli vaja lisatuge;

16. soovib ühtse Euroopa üliõpilaspileti kasutuselevõttu, et soodustada liikuvust ja võimaldada üliõpilastele majutus- ja elamiskulude puhul hinnaalandust;

Teisipäev, 23. september 2008

17. kutsub liikmesriike ja pädevaid ametiasutusi üles tagama võrdset ja üldist juurdepääsu liikuvusele, kasutades selleks lihtsat, paindlikku ja läbipaistvat stipendiumide määramise korda ning andes täiendavat rahalist toetust kulukate sihtkohtade puhul ja üliõpilastele, kes seda vajavad; peab väga tähtsaks, et üliõpilased saaksid selle toetuse enne lahkumist, et vältida nende ülemäärast finantskoormust;
18. tervitab asjaolu, et seoses mitmeaastase finantsraamistiku vahetamisega, mis on ette nähtud 17. mai 2006. aasta eelarvedistsipliini ja usaldusväärset finantsjuhtimist käsitlevale institutsioonidevahelisele kokkuleppele lisatud deklaratsioonis, võiks kaaluda haridusprogrammide ja eelkõige Erasmuse stipendiumide jaoks ette nähtud rahastamispaketi suurendamist sõltuvalt programmi jälgimise ja hindamise tulemustest;
19. juhib tähelepanu asjaolule, et tuleks võtta kasutusele ja soodustada üliõpilaste liikuvuse rahastamise uusi vahendeid, nagu intressivabad laenud ja/või ülekantavad laenud;
20. kutsub Euroopa ülikoole üles tegema koostööd erasektoriga (nt majandus- või äriorganisatsioonid nagu kaubanduskojad), et leida uusi tõhusaid mehhanisme üliõpilaste liikuvuse kaerahastamiseks igas õppe-tsükli (bakalaureuse-, magistri-, doktoriõpe), parandades seeläbi haridussüsteemide kvaliteeti;
21. soovib viljaka dialoogi pidamist ja kahepoolset mõttevahetust äriühingute ja ülikoolide vahel, et luua innovaatilisi partnerlussidemeid ja proovida uusi koostööviise;

Diplomite kvaliteet ja täielik tunnustamine

22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama üleeuroopaliste lähteraamistike rakendamist (Bologna kvalifikatsiooniraamistik, Euroopa kvalifikatsiooniraamistik elukestva õppe valdkonnas, Euroopa kvaliteeditagamise normid ja suunised ning kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate tunnustuste tunnustamise Lissaboni konventsioon), et luua Euroopa kõrgharidusruum;
23. rõhutab seega ulatusliku, ühtse ja tõhusa ainepunktide ülekande süsteemi (ECTS) kasutuselevõtu hädavajalikkust, selleks et üliõpilaste ja akadeemikute kvalifikatsiooni oleks kogu Euroopa ulatuses lihtne üle kanda tänu ühisele raamistikule;
24. rõhutab, et kolmeastmelise kraadisüsteemi (bakalaureuse-, magistri- ja doktorikraad) võiks muuta paindlikumaks, eeskätt kasutades esimese ja teise astme puhul süsteemi 3 + 2 asemel süsteemi 4 + 1; märgib, et mõnel alal võiks see kraadi omanike suurema liikuvuse ja parema tööalase konkurentsivõime huvides paremini sobida;
25. nõuab, et ülikoolide poolt heaks kiidetud praktika ning muude informaalsete ja mitteformaalsete liikuvuse kogemuste eest antaks ECTS ainepunkte ning neid tunnustataks õppekava osana;

Bologna protsessi rakendamine kõikides osalevates riikides

26. kutsub liikmesriikide pädevaid ametiasutusi ja Euroopa ülikoole üles innustama ja edendama parimate tavade vahetamist ja teadlikkust tõstvaid algatusi;
27. nõuab tungivalt, et liikmesriigid lihtsustaksid viisamenetlusi ja vähendaksid vastavaid halduskulusid liikuvatele üliõpilastele, eelkõige Ida-Euroopa liikmes- ja kandidaatriikide osas, kooskõlas viisasad käsitlevate ELi direktiividega;

*

* *

28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-